3 – 12

ද්වයතානුපස්සනා සුත්තං

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතු පාසාදෙ, තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා තදහුපොසථෙ පන්නරසෙ පුණ්ණාය පුණ්ණමාය රත්තියා භික්ඛුසඞ්ඝපරිවුතො අබ්භොකාසෙ නිසින්නො හොති. අථ ඛො භගවා තුණ්හීභූතං තුණ්හීභූතං භික්ඛුසඞ්ඝං අනුවිලොකෙත්වා භික්ඛූ ආමන්තෙසි.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මා අරියා නියයානිකා සම්බොධ ගාමිනො, තෙසං වො භික්ඛවෙ,කුසලානං ධම්මානං අරියානං නියයානිකානං සම්බොධ-ගාමීනං කා උපනිසා සවණායාති. ඉති චෙ භික්ඛවෙ, පුච්ඡිතාරො අස්සු තෙ එවමස්සු වචනීයා: යාවදෙව ද්වයතානං ධම්මානං යථාභූතං ඤාණායාති,

කිඤ්ච ද්වයතං වදෙථ:

ඉදං දුක්ඛං, අයං දුක්ඛසමුදයො'ති අයමෙකානුපස්සනා, අයං දුක්ඛ-නිරොධො, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනීපටිපද'ති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා ද්වයතානුපස්සිනො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො ද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඞ්ඛං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතාති. ඉදමවොච භගවා ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

727 යෙ දුක්ඛං නප්පජානන්ති අථො දුක්ඛස්ස සම්භවං
යත්ථ ච සබ්බසො දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ච මග්ගං න ජානන්ති දුක්ඛූපසමගාමිනං.

Free Distribution www.aathaapi.org

3 – 12

ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය

මා විසින් මෙසේ අසනලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර පූර්වාරාම නම් මිගාරමාතුපාසාදයෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳපිරුණු පුණුරැයි පොහෝලත් එදවස රාත්‍රියෙහි භික්සඟුන් විසින් පිරිවරණලද්දහු අබවස්හි වැඩහුන්සේක. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතිශයින් තුෂ්ණීම්භූත වූ භික්ෂුසඞ්ඝයා අනුවිලොකන කොට මහණුන් ඇමැතූහ:

මහණෙනි, අනවද්‍ය වූ ආර්‍ය්‍ය වූ නිර්යාණයට හිතවැ වැටෙන (අර්හත්ව සඞ්ඛ්‍යාත) සම්බොධිය එළවනසුලු යම් (සප්තත්‍රිංශද්බොධිපාක්ෂික නොහොත් පර්‍ය්‍යාප්ති සඞ්ඛ්‍යාත) ධර්ම කෙනෙක් වෙත් ද, අනවද්‍ය වූ ආර්‍ය්‍ය වූ නෛර්‍ය්‍යාණික වූ සම්බොධියට පමුණුවනසුලු එ ධර්මය අසනු තොපට කවර ප්‍රයෝජනයෙක් ඇද්ද'යි (කුමට තෙපි ඒ දහම් අසවු ද යි) මහණෙනි, මෙසේ පුළුවුස්නාහු වෙත් නම්, ඔහු මෙසේ (ප්‍රත්‍යුත්තරමුඛයෙන්) කියයුතු වන්නාහ: (ලෞකික–ලොකොත්තර විසින්) ද්විවිධ කොට දක්වනලද ධර්මයන්ගේ ම යථාභූත (අවිපරීත) ඥානය සඳහාය''යි.

කවරක් නම් ද්වයත යි කියවු ද යත්:

මෙ පඤ්චස්කන්ධය දුක යැ, මේ අෂ්ටශතතෘෂ්ණාවිචරිතය දුඃඛසමුදය යැ යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙකැ. මෙ දුඃඛනිරොධය යැ, මෙ දුඃඛ-නිරොධගාමිනීපටිපද යැ යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මහණෙනි, මෙසේ මනා කොට ද්වයධර්මයන් පුනපුනා දක්නාසුලු අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස්තවන වැර ඇති කාය ජීවිත දෙක්හි නිරපෙක්ෂක වැ වාසකරණ භික්ෂුහු විසින් ඉහාත්මයෙහි ම අර්හත්වය හෝ (පුනර්භව වශයෙන් ගතයුතු) ස්කන්ධශෙෂයක් ඇතිවත් ම අනාගාමිභාවය හෝ යැ යන ද්විධඵලයන්ගෙන් අන්‍යතර ඵලයෙක් කැමැතිවිය යුතු ය යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. සුගත වූ ශාස්තෲන් වහන්සේ මෙය වදරා යලිත් අන්‍ය වූ තෙල ගාථා ද වදාළසේක:

727. යම් මහණ කෙනෙක් පඤ්චස්කන්ධදුඃඛය නො දනිත් ද, වැලිත් එ දුඃඛයාගේ සමුදයත් නොදනිත් ද, යම් නිර්වාණයෙක්හි සර්වප්‍රකාරයෙන් නිරවශෙෂ කොට දුඃඛ නිරොධය වේ නම් එ නිවන හා දුඃඛොපශමයට යන එ මාර්ගයත් නො දනිත් ද,

Free Distribution www.aathaapi.org

728 චෙතොවිමුත්තිහීනා තෙ අථො පඤ්ඤාවිමුත්තියා,
අභබ්බා තෙ අන්තකිරියාය තෙ වෙ ජාතිජරූපගා·

729 යෙ ච දුක්ඛං පජානන්ති අථො දුක්ඛස්ස සම්භවං,
යත්ථ ච සබ්බසො දුක්ඛං අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තඤ්ච මග්ගං පජානන්ති දුක්ඛූපසමගාමිනං.

730 චෙතොවිමුත්තිසම්පන්නා අථො පඤ්ඤාවිමුත්තියා,
භබ්බා තෙ අන්තකිරියාය න තෙ ජාතිජරූපගාති.

සියා අඤ්ඤෙන'පි පරියායෙන සම්මා ද්වයතානුපස්සනාති ඉති චෙ භික්ඛවෙ, පුච්ඡිතාරො අස්සු, සියාතිස්සු වචනීයා, කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති. සබ්බං උපධිපච්චයාති, අයමෙකානුපස්සනා. උපධීනං ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා - පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

731 උපධිනිදානා පභවන්ති දුක්ඛා
යෙකෙචි ලොකස්මිං අනෙකරූපා,
යො වෙ අවිද්වා උපධිං කරොති,
පුනප්පුනං දුක්ඛමුපෙති මන්දො,
තස්මා පජානං උපධිං න කයිරා
දුක්ඛස්ස ජාතිප්පභවානුපස්සී'ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි පරියායෙන සම්මා ද්වයතානුපස්සනාති, ඉති චෙ භික්ඛවෙ, පුච්ඡිතාරො අස්සු සියාතිස්සු වචනීයා. කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති, සබ්බං අවිජ්ජාපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා. අවිජ්ජාය ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානු-පස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථා පරං එතදවොච සත්ථා:

Free Distribution www.aathaapi.org

728. (අර්හත්ඵලසමාධිසඞ්ඛ්‍යාත) චෙතොවිමුක්තියෙන් පිරිහුනු වැලි ප්‍රඥාවිමුක්තියෙනුදු හීන වූ ඔහු දුක් කෙළවර කිරීමට අභව්‍ය වෙති, ඒකාන්තයෙන් ඔහු ජාතියට හා ජරාවට පැමිණියාහුය. (ජාතිජරායෙන් නො මිදුනාහු වෙති සේ යි.)

729. යම් මහණ කෙනෙකුත් පඤ්චස්කන්ධදුඃඛය තත්වූ පරිදි දනිත් ද වැලි ඒ දුඃඛයාගේ සමුදයත් දනිත් ද, යම් නිවනෙක්හි සර්වප්‍රකාරයෙන් අශෙෂ කොට දුඃඛය නිරොධයට යේ නම් එය ද, දුඃඛව්‍යුපශමයට යන ඒ මාර්ගසත්‍යයත් තත්වූ පරිදි දනිත් ද,

730. (අර්හත්ඵලසමාධි) චිත්තවිමුක්තියෙන් සමන්වාගත වූ ද, වැලි (අර්හත්ඵල) ප්‍රඥාවිමුක්තියෙන් සමන්වාගත වූ ද ඔහු වර්තදුඃඛය කෙළවර කරණු සඳහා භව්‍ය වෙති, ඔහු ඒකාන්තයෙන් ජාතිජරාවට නො යන්නාහු වෙතැ'යි.

ඉදින් මහණෙනි, ''අන්‍ය පර්‍ය්‍යායෙකිනුදු සම්‍යග්ද්වයතානුදර්ශනායෙක් වන්නේ ද''යි මෙසෙයින් පුළුවුස්නාහු වෙත් නම්, 'වන්නේය'යි කියැයුතු වෙත්, කිසෙයින් වේය යත්: යම් කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම දුක (සාශ්‍රවකර්මසඞ්ඛ්‍යාත) උපධිප්‍රත්‍යයෙන් වේ යන මේ එක් අනුදර්ශනායෙක, ඒ උපධීන්ගේ ම අශෙෂවිරාගනිරොධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ'යි යන මෙ ද්විතීයානුදර්ශනා වෙයි, මෙසෙයින් සම්‍යග්ද්වයතානුදර්ශනා වේ යයි... වැලි ශාස්තෘන් වහන්සේ අන්‍ය වූ ද මෙල ගාථා වදළහ:

731. ලොවැ අනෙකස්වරූප වූ යම් දුඃඛයෝ වෙත් නම්, ඔහු සාශ්‍රවකර්ම සඞ්ඛ්‍යාත උපධිනිදානයෙන් උපදනාහ. යම් අවිද්‍යාගතයෙක් එකැතින් සාශ්‍රවකර්ම කෙරේ නම්, ඒ මන්දප්‍රාඥ පුනපුනා සසරදුකට මැ එයි. එහෙයින් සම්‍යක්ප්‍රඥයෙන් දන්නේ වර්තදුඃඛය ජාතිප්‍රභව යයි දක්නේ සාශ්‍රවකර්ම නො කරන්නේ ය යි.

ඉදින් මහණෙනි, 'අන්‍යවූත් පර්‍ය්‍යායෙකින් සම්‍යගද්වයතානුදර්ශනා වේ ද''යි මෙසේ තොප පුළුවුස්නාහු වෙත් නම්, 'වන්නේය'යි කියැ යුතු වෙත්. කෙසේයින් වන්නේයැ යත්: යම් මැ කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම (භවගාමී කර්මසම්භාරය පිළිබැඳි) අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙනැයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. අවිද්‍යාවගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරොධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැයි යන මෙ ද්විතීය වූ අනුපස්සනා යි. මෙසේ සම්‍යග්ද්වයතානුදර්ශනය වේ ... වැලි ශාස්තෘහු අනෙකුදු මෙල ගාථා වදළහ:

Free Distribution www.aathaapi.org

732 ජාතිමරණසංසාරං යෙ වජන්ති පුනප්පුනං,
ඉත්ථභාවඤ්ඤථාභාවං අවිජ්ජායෙව සා ගති.

733 අවිජ්ජා හයං මහාමොහො යෙනිදං සංසිතං චිරං,
විජ්ජාගතා ච යෙ සත්තා නාගච්ඡන්ති[1] පුනබ්භවන්ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං සඞ්ඛාරපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා. සඞ්ඛාරානංත්වෙව අසෙස විරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

734 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං සඞ්ඛාරපච්චයා,
සඞ්ඛාරානං නිරොධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති.

735 එතමාදීනවං ඤත්වා දුක්ඛං සඞ්ඛාරපච්චයා,
සබ්බසඞ්ඛාරසමථා සඤ්ඤාය උපරොධනා,
එවං දුක්ඛක්ඛයො හොති එතං ඤත්වා යථාතථං.

736 සම්මද්දසා වෙදගුනො සම්මදඤ්ඤාය පණ්ඩිතා,
අභිභුය්‍ය මාරසංයොගං නාගච්ඡන්ති පුනබ්භවන්ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං විඤ්ඤාණපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, විඤ්ඤාණස්ස ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

737 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං විඤ්ඤාණපච්චයා,
විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවො.

1. නාතෙ ගච්ඡන්ති පුනබ්භවං මජසං

Free Distribution www.aathaapi.org

732. යම් කෙනෙක් (ස්කන්ධනිර්වෘත්ති නම් වූ) ජාතියට ද ස්කන්ධභේද නම් වූ මරණයට ද ස්කන්ධපරිපාටි නම් වූ සංසාරයට ද පුනපුනා යෙත් නම්, මෙ මනුෂ්‍යභාවයට හා අවශේෂ නිකායභාවයට ද යෙත් නම්, ඒ අවිද්‍යාව ගේ ම ප්‍රත්‍යයභාවය යි.

733. යම් මෝහයක් කරණකොටගෙණ මෙ වර්තදුඃඛය බොහෝ කලක් වළඳනා ලද, මෙ මොහය මැ අවිද්‍යා යි. අර්හත්වමාර්ගවිද්‍යායෙන් යම් සත්ත්ව කෙනෙක් කෙලෙස් විනිවිද ගියාහු නම්, ඔහු පුනර්භවයට නො එත්.

අන්‍ය වූ ද පර්‍යායෙකින් ... වන්නේ ද ?යි...කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් ත්‍රිවිධාභිසංස්කාරප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුදර්ශනායෙක. සංස්කාරයන්ගේ ම අශෙෂවිරාගනිරොධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ...වැලි අන්‍ය වූත් මෙල ගාථා ශාස්තෘහු වදළහ:

734. යම් කිසි සසරදුකෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් සංස්කාරප්‍රත්‍යයයෙන් වේ. සංස්කාරයන්ගේ නිරොධහේතුයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ යි.

735. සංස්කාරප්‍රත්‍යයෙන් වර්තදුඃඛ වෙයි යන මෙල ආදීනව දන මාර්ගඥනයෙන් සර්වසංස්කාරයන්ගේ ශමථයෙන් ද මාර්ගඥනයෙන් ම කාමසඥදීන්ගේ උපරොධනයෙන් ද මෙසේ දුඃඛක්ෂය වේ යයි මෙල දුඃඛක්ෂය අවිපරීත කොට දන,

736. සම්‍යග්දර්ශන ඇති අර්හත්වමාර්ගඥනවෙදයට පත් පණ්ඩිතයෝ මනාකොට දන (ත්‍රෛභූමකවර්ත්ත සඞ්ඛ්‍යාත) මාරසංයොගය මැඩ පුනර්භවයට නො එත්.

අන්‍යපර්‍යායෙකිනුදු වේ ද ?යි ... කිසෙයින් වේය යත්: යම් කිසි දුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් (කර්මසඞ්ගජාතාභිසංස්කාර) විඥන ප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. විඥනයාගේ මැ අශෙෂවිරාගනිරොධයෙන් වර්තදුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැයි මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... වැලි ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් මෙල ගාථා වදළහ:

737. යම් කිසි සසර දුකෙක් උපදනේ නම් එ හැම දුක් අභිසංස්කාරවිඥනප්‍රත්‍යයයෙනි. අභිසංස්කාරවිඥනයාගේ නිරොධහෙතුයෙන් ම වර්තදුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත.

Free Distribution www.aathaapi.org

738 එතමාදීනවං ඤත්වා දුක්ඛං විඤ්ඤාණපච්චයා,
විඤ්ඤාණූපසමා භික්ඛු නිච්ඡාතො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං ඵස්සපච්චයාති. අයමෙකානුපස්සනා, ඵස්සස්ස ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

739 තෙසං ඵස්සපරෙතානං භවසොතානුසාරිනං,
කුම්මග්ගපටිපන්නානං ආරා සංයොජනක්ඛයො.

740 යෙ ච ඵස්සං පරිඤ්ඤාය අඤ්ඤාය උපසමෙ රතා[1],
තෙ වෙ ඵස්සාභිසමයා නිච්ඡාතා පරිනිබ්බුතා'ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං වෙදනාපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, වෙදනානං ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

741 සුඛං වා යදි වා දුක්ඛං අදුක්ඛමසුඛං සහ
අජ්ඣත්තඤ්ච බහිද්ධා ච යං කිඤ්චි අත්ථි වෙදිතං.

742 එවං දුක්ඛන්ති ඤත්වාන මොසධම්මං පලොකිතං[2]
ඵුස්ස ඵුස්ස වයං පස්සං එවං තත්ථ විජානාති[3]
වෙදනානං ඛයා භික්ඛු නිච්ඡාතො පරිනිබ්බුතො'ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං තණ්හාපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, තණ්හාය ත්වෙව අසෙස විරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

1. අඤ්ඤායූපසමෙ - ම ඡ සං 2. පලොකිනං - මජ සං
3. විරජ්ජති - සී මු 2

Free Distribution www.aathaapi.org

738. සපරදුක විඥානප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙල කරුණ ආදීනව යි දැන අභිසංස්කාරවිඥානයාගේ ව්‍යුපසමයෙන් තෘෂ්ණා රහිත මහණ ක්ලේශපරිනිර්වාණයෙන් පිරිනිවියේ යි.

අන්‍ය පර්‍යායයෙකිනුදු වේද?යි ... කෙසේ වන්නේ ද'යි යම් කිසි දුකෙක් උපදනේ නම් එහැම දුක් අභිසංස්කාරවිඥානසම්ප්‍රයුක්තස්පර්ශප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. ස්පර්ශයාගේ මැ අශේෂවිරාගනිරොධහෙතුයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ශාස්තෘහු වැලි අනෙකුදු මෙල ගාථා වදළහ:

739. ස්පර්ශයෙන් මැඩීගිය, තෘෂ්ණාසඞ්ඛ්‍යාත භවස්‍රොතස (තෘෂ්ණාව) අනුව යන සුලු, කුමගට පිළිපන් ඔවුනට සංයොජනක්ෂය දුරෙහි වෙ.

740. යම් කෙනෙකුත් ස්පර්ශය ත්‍රිවිධපරිඥා විසින් පිරිසිඳ දැන අර්හත්මාර්ගඥානයෙන් පිළිවිද දැන ඵලසමාපත්ති විසින් නිර්වාණව්‍යුපශමයෙහි ඇලුනාහු නම් ස්පර්ශාභිසමයහෙතුයෙන් මහු එකැතියෙන් තෘෂ්ණා රහිත වූවාහු ,කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවුනාහු යයි.

අන්‍යපර්‍යායයෙකිනුදු වන්නේය ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම මැ කිසි පඤ්චස්කන්ධදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් කර්මසම්ප්‍රයුක්ත වෙදනාප්‍රත්‍යයයෙන් වන්නේ ය යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. කර්මසම්ප්‍රයුක්ත වෙදනාවන්ගේ ම අශේෂවිරාගනිරොධහේතුයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැයි යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මැනැවින් ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් මෙල ගාථා වදළහ:

741. සුඛ වූ හෝ වැලින් දුඃඛ වූ හෝ අදුඃඛාසුඛ වූ හෝ ආධ්‍යාත්මික වේවයි බාහිර වේවයි යම් මැ කිසි වෙදයිතයෙක් ඇත් නම්,

742. නස්නා සැහැවි ඇති, ජාතිමරණයෙන් බිඳෙනසුලු මෙ හැම-වෙදයිතයෙක් ම දුඃඛකාරණ යයි දැන, උදයව්‍යයඥානයෙන් ස්පර්ශ කෙරෙමින්, අන්තයෙහි භඞ්ගානුදර්ශනයෙන් ව්‍යය දක්මින් මෙසේ එ වෙදයිතය දුකැයි දන්නේ ද, එ මහණ මාර්ගඥානයෙන් කර්මසම්ප්‍රයුක්ත වෙදනාවන්ගේ ක්ෂයයෙන් තෘෂ්ණා නැත්තේ පිරිනිවුනේ වේ යයි.

තවත් පර්‍යායයෙකින් ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් සම්භූත වේ නම්, එ හැම දුක කර්මසම්භාරතෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. එ තෘෂ්ණාවගේ මැ අශෙෂවිරාග-නිරොධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ''යි යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු අන්‍ය වූත් මෙල ගාථා වදළහ:

Free Distribution	www.aathaapi.org

743 තණ්හා දුතියො පුරිසො දීඝමද්ධාන සංසරං,
ඉත්ථභාවඤ්ඤථාභාවං සංසාරං නාතිවත්තති.

744 එතමාදීනවං ඤත්වා තණ්හාදුක්ඛස්ස සම්භවං;
වීතතණ්හො අනාදානො සතො භික්ඛු පරිබ්බජේ'ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං උපාදානපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා. උපාදානානං ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

745 උපාදාන පච්චයා භවො භූතො දුක්ඛං නිගච්ඡති,
ජාතස්ස මරණං හොති එසො දුක්ඛස්ස සම්භවො.

746 තස්මා උපාදානක්ඛයා සම්මදඤ්ඤාය පණ්ඩිතා,
ජාතික්ඛයං අභිඤ්ඤාය නාගච්ඡන්ති පුනබ්භවන්ති,[1]

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං ආරම්භපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, ආරම්භානං ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානු පස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

747 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං ආරම්භපච්චයා,
ආරම්භානං නිරොධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවො.

748 එතමාදීනවං ඤත්වා දුක්ඛං ආරම්භපච්චයා,
සබ්බාරම්භං පටිනිස්සජ්ජ අනාරම්භවිමුත්තිනො.[2]

749 උච්ඡින්නභවතණ්හස්ස සන්තචිත්තස්ස භික්ඛුනො,
විතිණ්ණො ජාතිසංසාරො නත්ථි තස්ස පුනබ්භවොති.

1. න ගච්ඡන්ති පුනබ්භවං - මජ්ඣං.
2. අනාරම්භෙ විමුත්තිනො - මජ්ඣ

Free Distribution www.aathaapi.org

743. තෘෂ්ණා දෙවැනි කොට ඇති පුරුෂ දිගුකල් ච්‍යුති-උත්පත්ති වශයෙන් සැරිසරන්නේ ඉත්ථම්භාව අන්‍යථාභාව දෙකින් යුත් (ස්කන්ධ-පරිපාටි සඞ්ඛ්‍යාත) සංසාරය ඉක්මැ නො යෙයි.

744. තෘෂ්ණාව වර්තදුඃඛයාගේ සම්භවයට කාරණ යයි මෙල තෘෂ්ණාවගේ ආදීනව දැන විගත වූ තෘෂ්ණා ඇතියේ ආදාන නැතියේ ස්මෘතිමත් මහණ නික්ම යන්නේ යයි.

තවත් පර්යායයෙකින් වන්නේ යයි ... කෙසේ වන්නේය යත්: යම් මැකිසි වර්තදුඃඛයෙක් සම්භූත වේ නම්, එහැම කර්මසම්භාරඋපාදානප්‍රත්‍යය-යෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, උපාදානයන්ගේ මැ නිරවශෙෂවිරාගනිරොධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැ''යි යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මැනැවින් ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් මෙල ගාථා වදළහ:

745. උපාදානප්‍රත්‍යයයෙන් විපාකභව වෙයි, සම්භූත වූයේ වර්ත-දුඃඛයට පැමිණෙයි, ජාතයාහට මරණ වෙයි, මෙල භවය දුඃඛයාගේ සම්භවකාරණ වේ.

746. එහෙයින් උපාදානයන්ගේ ක්ෂයයෙන් අනිත්‍යාදි වශයෙන් මනා කොට දැන් (නිර්වාණසඞ්ඛ්‍යාත) ජාතික්ෂය විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන, පුනර්භවයට නො එත් යි.

අන්‍යවූත් පර්යායයෙකින් වන්නේය ... කිසෙයින් වෙය යත්: යම් මැකිසි දුකෙක් උපදනේ නම්, එ හැමදුක් කර්මසම්ප්‍රයුක්තවීර්යප්‍රත්‍යයයෙන් වේ යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, ආරම්භසඞ්ඛ්‍යාත වීර්යයාගේ ම නිරවශෙෂ විරාග නිරොධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැතැයි යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මොනොවට ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු අන්‍යවූත් මෙල ගාථා වදළහ:

747. යම් මැ කිසි වර්තදුඃඛයෙක් උපදනේ නම්, එ හැම දුක් ආරම්භප්‍රත්‍යයයෙන් වෙයි, ආරම්භප්‍රත්‍යයන්ගේ ම නිරොධයෙන් එ වර්තදුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැති.

748. ආරම්භප්‍රත්‍යයයෙන් උපදනා මෙල දුක ආදීනව යි දැන හැම ආරම්භයන් හැරපියා (නිර්වාණසඞ්ඛ්‍යාත) අනාරම්භයෙහි මුක්ත වූ,

749. මගනැණින් උපුන් කළ භවතෘෂ්ණා ඇති කෙලෙස් සන්හිඳුමෙන් සන්හුන් සිත්ඇති එ මහණහට පුනර්භව නැත. ජාතිසඞ්ඛ්‍යාත සංසාරය තරණය කෙළේ යි.

Free Distribution www.aathaapi.org

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා. යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං ආහාරපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, ආහාරානං ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

750 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං ආහාරපච්චයා,
ආහාරානං නිරොධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවො.

751 එතමාදීනවං ඤත්වා දුක්ඛං ආහාරපච්චයා,
සබ්බාහාරං පරිඤ්ඤාය සබ්බාහාරමනිස්සිතො.

752 ආරොග්‍යං සම්මදඤ්ඤාය ආසවානං පරික්ඛයා,
සඞ්ඛාය සෙවී ධම්මට්ඨො සඞ්ඛ්‍යං නොපෙති වෙදගූ.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං ඉඤ්ජිතපච්චයාති අයමෙකානුපස්සනා, ඉඤ්ජිතානං ත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවොති අයං දුතියානුපස්සනා එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

753 යං කිඤ්චි දුක්ඛං සම්භොති සබ්බං ඉඤ්ජිතපච්චයා,
ඉඤ්ජිතානං නිරොධෙන නත්ථි දුක්ඛස්ස සම්භවො,

754 එතමාදීනවං ඤත්වා දුක්ඛං ඉඤ්ජිතපච්චයා,
තස්මා හි එජං වොස්සජ්ජ සඞ්ඛාරෙ උපරුන්ධිය,
අනෙජො අනුපාදානො සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙ.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: නිස්සිතස්ස චලිතං හොතීති අයමෙකානුපස්සනා, අනිස්සිතො න චලතීති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

755 අනිස්සිතො න චලති නිස්සිතො ච උපාදියං,
ඉත්ථභාවඤ්ඤථාභාවං සංසාරං නාතිවත්තති.

Free Distribution www.aathaapi.org

අන්‍ය පර්‍යායයෙකිනුදු වන්නේය ... කෙසේ වන්නේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් උපදනේ නම්, ඒ හැම කර්මසම්ප්‍රයුක්ත ආහාරප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනාවෙක, ආහාරයන්ගේ ම අශේෂ විරාග නිරොධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනා කොට ... එක්බිති ශාස්තෘ අන්‍යවූත් තෙල ගාථා වදාළහ:

750. යම් මැ කිසි දුඃඛයෙක් සම්භූත වේ නම්, ඒ හැම ආහාරප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි, ආහාරයන්ගේ නිරොධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත.

751. ආහාරප්‍රත්‍යයෙන් දුඃඛය වේ යන තෙල කරුණ ආදීනව යි දැන හැම ආහාරය පිරිසිඳ දැන සර්වාහාර තෘෂ්ණා විසින් ඇසිරි නො කෙළේ වෙයි.

752. (නිර්වාණසඞ්ඛ්‍යාත) ආරොග්‍යය මනාකොට දැන ආශ්‍රවයන්ගේ පරික්ෂයයෙන් සිවුපස ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කොට සෙවුනේ සිවුසද්ධම්හි පිහිටියේ සිවුමගනැණට පැමිණියේ දෙව මනුෂ්‍යාදි සඞ්ඛ්‍යාවට නො යේ යයි.

අනෙකුදු පර්‍යායයෙකින් වන්නේය ... කෙසේ වන්නේය යත්: යම් මැ කිසි දුකෙක් සම්භූත වේ නම්, ඒ හැම දුක (තෘෂ්ණා මාන දිට්ඨි කර්‍ම කිලෙස) ඉඤ්ජිතයන්ගේ ප්‍රත්‍යයෙන් වේය යන මෙ එක් අනුපස්සනාවෙක. ඉඤ්ජිතයන්ගේ මැ අශේෂවිරාගනිරෝධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැත යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... එක්බිති ශාස්තෘ අනෙකුදු තෙල ගාථා වදාළහ:

753. යම් මැ කිසි දුකෙක් පහළ වේ නම්, ඒ හැම දුක ඉඤ්ජිතප්‍රත්‍යයෙන් වෙයි. ඉඤ්ජිතයන්ගේ මැ නිරොධයෙන් දුඃඛයාගේ සම්භවයෙක් නැති.

754. වර්තදුඃඛය ඉඤ්ජිතප්‍රත්‍යයෙන් වේ යන තෙල කරුණ ආදීනව යි දැන එහෙයින් මැ තෘෂ්ණාසඞ්ඛ්‍යාත එජාව හැරපියා කර්ම, කර්මසම්ප්‍රයුක්ත සංස්කාරයනුදු නිරුද්ධ කොට එජා රහිත වූයේ උපාදාන නැතියේ මහණ ස්මෘතිමත් ව නික්මැයේ යයි.

අනෙකුදු පර්‍යායයෙකින් වන්නේ ය ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: තෘෂ්ණාමානදෘෂ්ටි විසින් ස්කන්ධයන් ඇසිරි කළහුට භයචලන වෙයි යන මෙ එක් අනුපස්සනාවෙක, එසේයින් ස්කන්ධයන් ඇසිරි නො කෙළේ නො සැලේ යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ...එක්බිති ශාස්තෘ අනෙකුදු තෙල ගාථා වදාළහ:

755. අනිශ්‍රිතවූයේ නො සැලේ. නිශ්‍රිත ම උපාදාන විසින් ස්කන්ධයන් ගන්නේ ඉහාත්මභාව, අන්‍යත්‍රභාව සඞ්ඛ්‍යාත සංසාරය ඉක්මැ නො වැටෙයි.

756 එතමාදීනවං ඤත්වා නිස්සයෙසු මහබ්භයං,
අනිස්සිතො අනුපාදනො සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: රූපෙහි භික්ඛවෙ ආරුප්පා[1] සන්තතරාති අයමෙකානුපස්සනා, ආරුප්පෙහි[2] නිරොධො සන්තතරොති අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

757 යෙ ච රූපූපගා සත්තා යෙ ච ආරුප්පවාසිනො[3]
නිරොධං අප්පජානන්තා ආගන්තාරො පුනබ්භවං.

758 යෙ ච රූපෙ පරිඤ්ඤාය අරූපෙසු සුසණ්ඨිතා,
නිරොධෙ යෙ විමුච්චන්ති තෙ ජනා මච්චු හායිනොති.

සියා අඤ්ඤෙනපි -පෙ- කථඤ්ච සියා: යං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස ලොකස්ස සමාරකස්ස සබ්‍රහ්මකස්ස සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය ඉදං සච්චන්ති උපනිජ්ඣායිතං තද’ මරියානං එතං මුසාති යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං අයමෙකානුපස්සනා, යං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස -පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං මුසාති උපනිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං සච්චන්ති යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං, අයං දුතියානුපස්සනා. එවං සම්මා -පෙ- අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

759 අනත්තනි අත්තමානිං පස්ස ලොකං සදෙවකං,
නිවිට්ඨං නාමරූපස්මිං ඉදං සච්චන්ති මඤ්ඤති.

760 යෙන යෙන හි මඤ්ඤන්ති තතො තං හොති අඤ්ඤථා.
තං හි තස්ස මුසා හොති මොසධම්මං හි ඉත්තරං.

1. අරූපා -මජ්ඣං.
2. අරූපෙහි-මජ්ඣං.
3. අරූපවාසිනො- ම.ඡ.ස.

756. නිඃශ්‍රයන්හි මහත් භය වේ යන තෙල ආදීනවය දැන අනිශ්‍රිත වූයේ උපාදාන නැතියේ මහණ සිහි ඇතියේ නික්මැ යේ යි.

අන්පර්යායෙකිනුදු වන්නේ ය ... කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, රූපභව කෙරෙන් නොහොත් රූපසමාපත්ති කෙරෙන් අරූපභවයෝ නොහොත් අරූපසමාපත්තීහු ශාන්තතර වෙති යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක, අරූපසමාපත්ති කෙරෙන් නිරෝධය (නිර්වාණය) ශාන්තතර වේ ය යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනාකොට ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු අනාවූත් තෙල ගාථා වදාළහ:

757. යම් මැ රූපොපග සත්ත්වයෝත් යම් මැ අරූපභවවාසී සත්ත්වයෝත් වෙත් නම් නිර්වාණසඞ්ඛ්‍යාත නිරොධය නො දන්නාහු පුනර්භවයට එනසුලු වෙත්.

758. යම් කෙනෙක් රූපභවයන් පිරිසිඳ දැන අරූපසමාපත්තීන්හි මොනොවට පිහිටියාහු ද, යම් කෙනෙක් නිරොධයෙහිදු මුක්තවෙත් ද, එ ජනයෝ ත්‍රිවිධමාරයන් හැරයන්නාහු වෙති යි.

අන්‍යපර්යායෙකිනුදු ... කෙසේ වන්නේය යත්: මහණෙනි, යම් නාම රූපයෙක් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෝකය විසින්ද ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් සහිත දෙව්මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් (ධ්‍රැව ශුභ සුඛ ආත්ම වශයෙන්) ''මෙ සත්‍යය''යි දක්නාලද නම්, එ නාමරූපය බුද්ධාදි ආර්‍යයන් විසින් 'තෙල මෘෂායෙකැ'යි සම්‍යක් ප්‍රඥාවෙන් යථාභූත කොට දක්නාලද ය යන මෙ එක් අනුපස්සනා-යෙක. මහණෙනි, යම් නිර්වාණයෙක් සදෙවක ... දෙව්මිනිසුන් ඇතුළු ප්‍රජාව විසින් ''තෙල මෘෂායෙකැ''යි දක්නාලද නම්, එ නිවණ ආර්‍යයන් විසින් ''තෙල නිවණ සත්‍යය''යි යථාභූත කොට සම්‍යක්ප්‍රඥායෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි. මෙසේ මනා-කොට ... ඉක්බිති ශාස්තෘහු තෙල අනෙක් ගාථා ද වදාළහ:

759. අනාත්ම වූ නාමරූපයෙහි තෘෂ්ණාදි විසින් බැසගත් සදෙවක ලොකයා ආත්ම යන මාන ඇති (එහි) බලව ධ්‍රැව ශුභාදි විසින් දක්මින් මෙ සත්‍යය යි හඟනේ ය.

760. (රූප වේදනායෙහි) යම් යම් මැ අයුරෙකින් පෘථග්ජනයෝ තෘෂ්ණාදි විසින් හඟනාහු ද, ඒ නාමරූපය ඒ හැඟි අයුරින් අන්පරිදි වෙයි, ඔහුගේ එ මඤ්ඤිතය මෘෂා මැ වෙයි. ඉත්වර වූ එ නාමරූපය නස්නා සැහැවි ඇති හෙයිනි.

Free Distribution www.aathaapi.org

761 අමොසධම්මං නිබ්බානං තදරියා සච්චතො විදූ,
තෙ වෙ සච්චාභිසමයා නිච්ඡාතා පරිනිබ්බුතා'ති.

සියා අඤ්ඤෙනපි පරියායෙන සම්මා ද්වයතානුපස්සනා'ති, ඉති චෙ භික්ඛවෙ පුච්ඡිතාරො අස්සු, සියා'තිස්සු වචනීයා. කථඤ්ච සියා: යං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස -පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං දුක්ඛන්ති උපනිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං දුක්ඛන්ති යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං අයමෙකානුපස්සනා, යං භික්ඛවෙ සදෙවකස්ස -පෙ- සදෙවමනුස්සාය ඉදං දුක්ඛන්ති උපනිජ්ඣායිතං තදමරියානං එතං සුඛන්ති යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය සුදිට්ඨං, අයං දුතියානුපස්සනා.

එවං සම්මා ද්වයතානුපස්සිනො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො ද්වින්නං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඞ්ඛං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිතා'ති. ඉදමවොච භගවා ඉදං වත්වා සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

762 රූපා සද්දා රසා ගන්ධා ඵස්සා ධම්මා ච කෙවලා,
ඉට්ඨා කන්තා මනාපා ච යාවතත්ථීති වුච්චති.

763 සදෙවකස්ස ලොකස්ස එතෙ වො සුඛසම්මතා,
යත්ථ චෙතෙ නිරුජ්ඣන්ති තං තෙසං දුක්ඛසම්මතං.

764 සුඛන්ති දිට්ඨමරියෙහි සක්කායස්සුපරොධනං,
පච්චනීකමිදං හොති සබ්බලොකෙන පස්සතං.

765 යං පරෙ සුඛතො ආහු තදරියා ආහු දුක්ඛතො,
යං පරෙ දුක්ඛතො ආහු තදරියා සුඛතො විදූ.

761. ආර්‍ය්‍යයෝ නො නස්නා සැබෑවූ ඇති ඒ නිවණ සත්‍යවිසින් දත්හ, සත්‍යාවබොධයෙන් ඒ අරිහු ඒකාන්තයෙන් තෘෂ්ණා රහිත වූවාහු පිරිනිවියාහු වෙති යි.

මහණෙනි, අන් පර්‍ය්‍යායෙකිනුදු මනාකොට ද්වයතනානුපස්සනාව වන්නේ ද යි මෙසේ පුළුවුස්නාහු වෙත් නම්, වන්නේ ය යි ඔහුට කියයුතු වේ. කෙසේ වන්නේ ය යත්: මහණෙනි, යම් මැ සවැදෑරුම් ඉෂ්ටාලම්බනයක් සදෙවක ... දෙව්මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් මෙ සුඛයෙකැයි දක්නාලද නම්, ඒ ආර්‍ය්‍යයන් විසින් තෙල දුකැ යි තත්වූ පරිදි සම්‍යක්ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මෙ එක් අනුපස්සනායෙක. මහණෙනි, යම් මැ නිර්වාණයක් සදෙවක වූ ... දෙව්මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව විසින් මෙ දුකැයි දක්නාලද නම්, ඒ ආර්‍ය්‍යයන් විසින් තෙල සුඛ යයි සම්‍යක්ප්‍රඥයෙන් මොනොවට දක්නාලද ය යන මෙ දෙවන අනුපස්සනා යි.

මහණෙනි, මෙසෙයින් මොනොවට ද්වයතානුදර්ශී වැ අප්‍රමත්ත වැ කෙලෙස් තවන වැර ඇති වැ, ප්‍රහිතාත්ම වැ වසන මහණහට ඉහාත්මභාවයෙහි මැ අර්හත්වය හෝ උපාදිශේෂය ඇතිවත් මැ අනාගාමිත්වය හෝ යි උභයශ්‍රාමණ්‍ය ඵලයන් අතුරෙන් අන්‍යතර ඵලයෙක් කැමැතිවිය යුතු, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදරා ඉක්බිති තෙල අන්‍ය වූ ගාථා ද වදළහ:

762. ඉෂ්ටවූත් ප්‍රියවූත් මනවඩන්නාවූත් රූපයෝ ය ශබ්දයෝ ය රසයෝ ය ගන්ධයෝ ය ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෝ ය ධර්මාලම්බනයෝ ය යන යම්තාක් අනවශේෂ අරමුණු ඇතැයි කියනු ලැබෙ ද,

763. සදේවක ලෝකයා විසින් තෙල ආලම්බනයෝ සුඛහ යි සම්මත වෙත්. යම් මැ නිර්වාණයෙක්හි තෙල ආලම්බනයෝ නිරුද්ධ වෙත් නම්, ඒ නිර්වාණය ඔවුන් විසින් දුකැයි සම්මත වේ.

764. සත්කාය සඞ්ඛ්‍යාත පඤ්චස්කන්ධයා ගේ නිරොධය (නිර්වාණය) සුඛ ය යි ආර්‍ය්‍යයන් විසින් දක්නා ලදී, නුවණින් දක්නවුන්ගේ මේ දර්ශනය සියලු ලොකයා හා ප්‍රත්‍යනීක (පිළිලොම්) වෙයි.

765. අනාර්‍ය්‍ය පෘථග්ජනයෝ යම් වස්තුකාමයක් සුඛවශයෙන් කීහු නම්, ඒ වස්තුකාමය ආර්‍ය්‍යයෝ දුක් විසින් දෙසූහ. යම් නිර්වාණයක් අන්‍යපෘථග්ජනයෝ දුක් විසින් කීහු නම්, ආර්‍ය්‍යයෝ ඒ නිවන සුඛ විසින් දත්හ.

Free Distribution www.aathaapi.org

766 පස්ස ධම්මං දුරාජානං සම්පමූළ්හෙත්ථ අවිද්දසු,
නිවුතානං තමො හොති අන්ධකාරො අපස්සතං.

767 සතඤ්ච විවටං හොති ආලොකො පස්සතාමිව,
සන්තිකෙ න විජානන්ති මගා ධම්මස්ස'කොවිදා,

768 භවරාගපරෙතෙහි භවසොතානුසාරිහි,
මාරධෙය්‍යානුපන්නෙහි නායං ධම්මො සුසම්බුධො.

769 කො නු අඤ්ඤත්‍ර මරියෙහි පදං සම්බුද්ධුමරහති,
යං පදං සම්මදඤ්ඤාය පරිනිබ්බන්ති අනාසවාති.

ඉදමවොච භගවා, අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති - ඉමස්මිං ඛො පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤමානෙ සට්ඨිමත්තානං භික්ඛූනං අනුපාදාය ආසවෙහි චිත්තානි විමුච්චිංසූති.

ද්වයතානුපස්සනා සුත්තං නිට්ඨිතං.

තස්සුද්දානං :

සච්චං උපධි අවිජ්ජා ච සඞ්ඛාර විඤ්ඤාණ පඤ්චමං,
ඵස්සවෙදනියා තණ්හා උපාදානාරම්භා ආහාරා;
ඉඤ්ජිතං චලිතං රූපං සච්චං දුක්ඛෙන සොළසාති.

මහාවග්ගො තතියො.

තස්සවග්ගස්සුද්දානං :

පබ්බජ්ජා ච පධානඤ්ච සුභාසිතඤ්ච පූරළාසං.
මාඝසුත්තඤ්ච සභියො ච සෙලො සල්ලං ච වුච්චති,
වාසෙට්ඨොචාපි කොකාලි නාලකො ද්වයතානුපස්සනා,
ද්වාදසෙතානි සුත්තානි මහාවග්ගොති වුච්චතීති.

Free Distribution www.aathaapi.org

766. ශ්‍රාවකයෙහි, දුර්විභේදය වූ නිර්වාණධර්මය නැණැසින් දකිවු. එ නිවන්හි අඳුයෝ සම්ප්‍රමූළ වෙත්. කුමක් හෙයිනැ යත්: අවිද්‍යායෙන් වැලැඳුනු ඇතිසැවිය නොදන්නවුනට අන්ධකාර වූ තමස වෙයි.

767. ප්‍රඥාදර්ශනයෙන් දක්නාවූ සත්පුරුෂයනට ආලෝක සෙයින් නිර්වාණය විවෘත වෙයි. (තචපඤ්චකය හෝ ස්කන්ධයන් හෝ පිරිසිඳ දත යුතුවන හෙයින්) තමා හමුයෙහි වූ ද නිර්වාණය මාර්ගාමාර්ගධර්මයෙහි අකොවිද වූ මෘගභූත ජනයෝ නො දන්නාහ.

768-769. භවරාගයෙන් මඩනාලද, භවස්‍රෝතස අනුව යන්නවුන් විසින් මෙ නිර්වාණධර්මය සුවසේ අවබොධ කටහැකි නො වේ. යම් නිර්වාණපදයක් මාර්ගඥානයෙන් දත අනාස්‍රව වූවාහු පිරිනිවෙත් නම් එ නිවන් පිය දැනගන්නට ත්‍රෛභූමක වර්තයට නොපැමිණි ආර්‍යයන් මුත් අන් කවරෙක් සමත් වේද යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙ ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති එ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය සතුටින් පිළිගත්හ. වැලි මෙ ව්‍යාකරණය දෙසනු ලබත් ම සැටක් පමණ මහණුන්ගේ සිත් උපාදාන විසින් නො ගෙණ ආස්‍රවයන්ගෙන් මිදුනාහ යි.

ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය නිමි.

එහි උද්දානය:

චතුසසත්‍යය, උපධිය, අවිජ්ජාය, සඞ්ඛාරය, පස්වැනි විඤ්ඤාණය, ඵස්සය, වේදනියය, තණ්හාය, උපාදානය, ආරම්භය, ආහාරය, ඉඤ්ජිතය, චලිතය, රූපය, සච්චය, දුක්ඛය යි මෙ සූත්‍රයෙහි විෂය සොළොසෙකි.

තුන්වැනි මහාවර්ග යි.

එ වර්ගයාගේ උද්දානය:

පබ්බජ්ජාසූත්‍රය, පධානසූත්‍රය, සුභාසිතසූත්‍රය, සුන්දරිකභාරද්වාජහට දෙසූ පූරළාසසූත්‍රය, මාඝසූත්‍රය, සභියසූත්‍රය, සෙලසූත්‍රය, සල්ලසූත්‍රය, වාසෙට්ඨසූත්‍රය, කොකාලිකසූත්‍රය, නාලකසූත්‍රය, ද්වයතානුපස්සනා සූත්‍රය දැයි මෙ මහාවර්ගය දෙළොස් සූත්‍රයෙකින් උපලක්ෂිතය.

Free Distribution www.aathaapi.org